



Notat

Bilag 3. Forklaringer på magtanvendelserne i 2023

I dette bilag uddybes magtanvendelsesstatistikken for 2023. Fokus er på, hvorfor der ses enten stigninger og/eller fald på de forskellige målgrupeområder.

Det bemærkes, at Folketinget den 4. juni 2024 vedtog en række ændringer af servicelovens regler om magtanvendelse. Disse har ikrafttræden hhv. 1. juli 2024 og 1. januar 2025.

Tallene for 2023 er således indberettet under de daværende magtanvendelsesregler, hvor bl.a. samtlige forhåndsgodkendte magtanvendelser skulle registreres og indberettes.

Voksne med handicap

Antallet af magtanvendelser for voksne borgere med handicap steg fra 171 i 2020 til 1.472 i 2021 til 13.825 i 2022. I 2023 er tallet steget yderligere og er nu oppe på 20.233 magtanvendelser i og uden for serviceloven.

Fortsat stigning i forhåndsgodkendte magtanvendelser

Der er generel en stigning i antallet af forhåndsgodkendte magtanvendelser for voksne borgere med handicap. Den primære årsag er, at tilbuddene som følge af praksisændring i forhold til krav om registrering og indberetning af forhåndsgodkendte stofselser, har implementeret denne praksis på tilbuddene. Derudover er tilbuddene blevet mere opmærksomme på de muligheder, der er for at søge om forhåndsgodkendelse og registrering af anvendelse af forhåndsgodkendelser. Dette omfatter fx forhåndsgodkendelse af stofselser, tryghedsskabende velfærdsteknologi, sikring af yderdøre og vinduer og kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer mm.

Stofselser

Den fortsatte stigning i 2023 skyldes ligesom sidste år, at endnu flere tilbud har implementeret praksis og er begyndt at registrere påsætning af stofselser på borgerne. Ligeledes er der flyttet flere og nye borgere med behov for stofselser ind på botilbuddene. Stofselser anvendes for at forhindre, at borgere i kørestol lider væsentlig personskade ved et fald. Antallet af registreringer af stofselser er steget fra 11.000 i 2022 til 15.444 i 2023. Forklaringen på den fortsatte stigning i registrering af stofselser fra 2021, hvor der var 1.318 registreringer, skyldes Socialtilsynets ændring i praksis for registrering og indberetning af påsætning af stofselser på borgere over 18 år med handicap, der ikke kan samtykke. Det bemærkes, at hver enkel påsætning af en forhåndsgodkendt stofsele tæller for én magtanvendelse.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

15-05-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 8263

Dokumentnummer i F2
5293468

Sagsnummer i eDoc
2024-0143741

Sagsbehandler
Miriam Nawaz
Nanna Kjems Ketelsen

Flere tilbud søger om og får forhåndsgodkendelse til at bruge velfærdsteknologi, fx alarmer og sensorer. Antallet af registreringer af velfærdsteknologi er ca. på samme niveau som sidste år, idet der er et lille fald fra 2.060 i 2022 til 1.966 i 2023. Det bemærkes, at en sensor typisk vil blive registreret som magtanvendelse i det tidsrum, den er tændt, fx hver nat. En borger med en GPS, der fx bæres om håndledet, til brug for at pejle borgeren, når denne har forladt tilbuddet, registreres ligeledes som en magtanvendelse i det tidsrum, den er aktiv.

Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Flere tilbud fortsætter med at registrere og indberette forhåndsgodkendt kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer. Personalet kan træffe beslutning om kortvarigt at fastholde borgeren i personlige hygiejnesituationer, hvis det er nødvendigt for at sikre personens omsorg, sikkerhed og værdighed. Hvis personalet vurderer, at der kan blive behov for, kortvarigt, at fastholde borgeren igen, eller der er anvendt kortvarig fastholdelse mere end én gang inden for 6 måneder over for den pågældende person, skal personalelederen bede sagsbehandlerne i de enkelte borgercentre om at træffe afgørelse om tilladelse til kortvarig fastholdelse. Personlige hygiejnesituationer dækker tandbørstning, hårvask, barbering, badning, håndvask og tøjskift, klip af hår og negle, skift af bleer og bind, pleje af hud, fjernelse af madrester og andre genstande i kindpose, mundhule, øre og næse samt ved almindelig sårpleje. Antallet af forhåndsgodkendte kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer var i 2023 på 222, og vedrører en enkelt borger på Lynghuset. I 2022 var dette tal på 2. Det bemærkes, at tallene fra 2022 og 2023 ikke er helt sammenlignelige, da tilbuddet i 2022 ved en fejl har registreret forhåndsgodkendte magtanvendelser for borgere uden demens under bestemmelsen for borgere med demens, hvor der ikke kræves en forhåndsgodkendelse.

Der er sket en stigning i kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer for borgere med demens. Her er tallet steget fra 274 i 2022 til 1.123 i 2023. Det bemærkes, at tallet for 2022 ikke alene indbefatter magtanvendelser for borgere med demens, som nævnt overfor, idet forhåndsgodkendte magtanvendelser i 2022 også er blevet registreret på denne bestemmelse. Stigningen vedrører to borgere, som bor på Viben.

Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

Flere tilbud søger om og får forhåndsgodkendelse til at bruge låsning og sikring af yderdøre, herunder altandør og vinduer. Denne mulighed anvendes eksempelvis i etagebyggeri, når der er risiko for, at borger kan falde ud over sin altan og komme til skade. Antallet af registreringer af låsning og sikring af yderdøre og vinduer er steget fra 365 i 2022 til 1.253 i 2023. Det bemærkes, at anvendelse af en forhåndsgodkendt aflåsning af fx et vindue, registreres, så det tæller for én magtanvendelse pr. dag, vinduet er aflåst. Det betyder, at én forhåndsgodkendt aflåsning for én borger, vil fremstå som 365 magtanvendelser om året.

Særlige døråbnere

Flere tilbud søger om og får forhåndsgodkendelse til at anvende særlige døråbnere. Antallet af registreringer af særlige døråbnere er steget fra 0 i 2022 til 81 i 2023. Det er i tråd med, at der er større

opmærksomhed på de muligheder, der følger af serviceloven, til at varetage omsorgen for borger.

Fald i akutte magtanvendelser

Antallet af indberettede akutte magtanvendelser, som fx akut fastholdelse, nødværge/nøddret eller andre magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven, er steget en smule for målgruppen, men fortsætter en nedadgående tendens. I 2020 var der 171 akutte magtanvendelser, 154 i 2021, 118 i 2022 og 132 i 2023. Der er dermed fortsat tale om et lavere tal for akut magtanvendelse. Borgercenter Handicap vurderer, at den nedadgående tendens fortsat skyldes et generelt øget fokus på arbejdet med den neuropædagogiske tilgang, herunder Low Arousal-tilgangen, hvor personalet lærer at træde ud af konflikter. Begge tilgange har haft en effekt i forhold til at nedbringe antallet af akutte magtanvendelser. Ligeledes bruges redskaber som at drage læring af de situationer, der har ført til magtanvendelse, fx ved analyser af situationen, opfølgning på pædagogik i forhold til risikovurdering, udarbejdelse af trivselsplaner for borgere, samt kompetenceudvikling hos medarbejdere. I flere centre anvender man konflikt- og afværgkursus, som ruster medarbejderne til at agere korrekt i voldsomme situationer. Når der alligevel forekommer indberetninger af akutte magtanvendelser på et tilbud, skyldes det ofte, at en borger i en periode ændrer adfærd, og er til fare for sig selv eller de øvrige borgere. Omvendt kan et fald på et tilbud skyldes, at det med pædagogisk indsats lykkes at ændre adfærd hos borger, eller, at borger fraflytter.

Botilbud med stor stigning eller fald i antal magtanvendelser

Det er fortsat botilbud med en målgruppe af borgere, der har brug for en stofsele, som står for den største stigning i antallet af magtanvendelser i 2023. Det er særligt Lynghuset og Jacobshøj samt Viben, der står for den største stigning. Lions Kollegiet og Musvågevej + internt dagtilbud og Vika (dagtilbud) står for det største fald.

Lynghuset

Lynghuset er et bo- og dagtilbud for voksne borgere med udviklingshæmninger og multiple funktionsnedsættelser. Der er plads til 29 borgere på Lynghuset. Der er en stigning fra 5.375 i 2022 til 9.044 i 2023

Efter lang tids dialog med socialtilsynet om samtykke og registrering af anvendelse af stofsele, begyndte Lynghuset i andet kvartal 2022 at registrere alle påsætninger af stofsele. Det samlede antal magtanvendelser vedrørende stofsele i 2023 kan derfor ikke sammenlignes direkte med antallet i 2022. Derudover har Lynghuset i 2023 fået fire nye borgere med forhåndsgodkendelse til stofsele.

Jacobshøj og Viben

Jacobshøj er et bo- og aflastningstilbud for borgere i alderen 18 - 85 år med middelsvær til svær grad af udviklingshæmning. Der er plads til 20 beboere på botilbuddet og 10 i aflastningen. På Jacobshøj ses en stigning fra 467 i 2022 til 1511 i 2023.

Viben er et bo- og dagtilbud for voksne borgere med moderat til svær hjerneskade enten medfødt eller erhvervet. Der er plads til 35 beboere på Viben, og i dagtilbuddet er der 20 halvdagspladser. På Viben ses en stigning fra 268 i 2022 til 1.206 i 2023.

Både Jacobshøj og Viben er begyndt at registrere forhåndsgodkendte magtanvendelser, herunder stofsele, i juli 2022. Det betyder, at det samlede antal i 2023 ikke direkte kan sammenlignes med antallet i 2022. Derudover har Jacobshøj i 2023 fået to nye borgere med forhåndsgodkendelse til stofsele, og Viben, én ny borger.

Lions Kollegiet

Lions Kollegiet er et bo- og rehabiliteringstilbud for voksne med komplekse fysiske og psykiske funktionsnedsættelser herunder intellektuelle og kognitive forstyrrelser, forårsaget af erhvervet eller medfødt hjerneskade. Der er plads til 72 borgere på botilbuddet. På Lions Kollegiet ses et fald fra 3.631 i 2022 til 3.435 i 2023. Faldet skyldes flere ting. Først og fremmest har Lions Kollegiet arbejdet målrettet på at gennemgå alle stofsele, og set på, om selen stadig var nødvendig eller der var andre løsninger. I et par tilfælde har tilbuddet kunnet erstatte selen med, at borger har fået et støb i stedet, hvor borger sidder bedre. Et støb er en form, der er støbt særligt til pågældende borger og hjælper denne med at sidde bedre. En anden årsag til faldet skyldes, at tilbuddet har haft fokus på det habile samtykke, og hvornår det er nødvendigt med en forhåndsgodkendelse, hvilket har betydet, at det i nogle tilfælde er blevet vurderet, at det ikke længere er nødvendigt at ansøge om en forhåndsgodkendelse. Endeligt kan tilbuddet konstatere, at der ikke bliver registreret helt så struktureret som før, hvilket nu er et opmærksomhedspunkt hos personalet.

Musvågevej + internt dagtilbud

Musvågevej er et bo- og dagtilbud for voksne borgere med udviklingshæmning, multiple funktionsnedsættelser samt diagnoser inden for autismspektret. Der er plads til 50 borgere på botilbuddet og 25 borgere i dagtilbuddet. På Musvågevej + internt dagtilbud er der et fald fra 2.267 i 2022 til 2.189 i 2023. Der er tale om et mindre fald på 78 registreringer. Det er kun fire borgere, der benytter en stofsele, og dermed kan faldet skyldes en ændring i en af borgernes rutiner. Fx kan en ændring i én borgers weekendrutine, hvor borgeren får selen mindre på i weekenden, betyde et fald på 104 magtanvendelser på et år.

Øvrige magtanvendelser

26 magtanvendelser er kategoriseret som øvrige magtanvendelser. 7 af disse magtanvendelser er foretaget i nødværge, mens 19 er foretaget uden hjemmel. Et eksempel på en magtanvendelse, der falder uden for serviceloven i 2023 er, at en borger i CAS er udadreagerende og til fare for andre beboere og medarbejdere. Der er blevet handlet i nødværge og stillet et bord foran en dør ind til en borger, indtil faren var drevet over.

Børn med handicap

Sammenholdt med 2022 er der i 2023 sket et fald på 31 pct. i det samlede antal magtanvendelser i Center for Børn med Handicap (CBH). Det bemærkes, at CBH nu også inkluderer tilbuddet Skovhusene. I 2023 havde CBH 65 magtanvendelser i alt.

Alle institutioner i CBH arbejder med konflikthåndtering, læring og evaluering. Det gælder dels i form af løbende kompetenceudvikling af personalegruppen i form af konflikthåndteringskompetencer, i form af supervision til personalegrupperne, og dels ved sparring med

juristerne i Borgercenter Handicap, som tilbyder et læringsrum for ledelsen.

På tværs af CBH arbejdes der systematisk med at tolke og forstå børnenes adfærd for at skabe mest mulig trivsel hos det enkelte barn. Dette arbejde sker kontinuerligt på team- og personalemøder, hvor man drøfter børnenes adfærd og opstiller hypoteser på baggrund af dette. Derefter tilpasses praksis ift. hypoteserne. Dette ses afspejlet i det faldende antal magtanvendelser.

Analysearbejdet og tilretning af pædagogisk praksis alene kan dog ikke forklare tallene, men er bidragende til faldet. Den aktuelle børnegruppe, og hvordan det enkelte barn reagerer og håndterer fx konfliktsituationer, situationer hvor de er følelsesmæssigt påvirkede eller sansemæssige indtryk, vil altid have en indflydelse på antallet af magtanvendelser, på en given institution.

Botilbud med stor stigning eller fald i antal magtanvendelser

Den største udvikling ses på Baunegård. Her er der sket et fald fra 57 magtanvendelser i 2022 til 10 i 2023. På Elmehuset ses ligeledes et fald, mens der ses en stigning på Nærumgård og Skovhusene. Svanehuset har det samme antal magtanvendelser i 2023 som i 2022.

I 2023 fordeler det samlede antal magtanvendelser sig på 22 børn og unge. Både i 2022 og i 2023 har CBH været nødsaget til at foretage en rumundersøgelse, hvilket ikke er en type magtanvendelse, som CBH er vant til at udføre, og man har derfor søgt vejledning hos Jura i Borgercenter Handicap for at være sikre på, at der blev handlet korrekt. Rådgivningen handlede dels om, at der i situationen var hjemmel til at foretage rumundersøgelsen, dels at fundene og den efterfølgende dialog med barnet blev håndteret med respekt for barnets rettigheder.

Baunegård

Baunegård er en åben døgninstitution for børn og unge med autisme og eventuelt tillægsdiagnoser som fx ADHD eller indlæringsvanskeligheder. Baunegård har plads til 12 børn i alderen 8- 18 år. Baunegård tegner sig for det største fald, hvor tilbuddet er gået fra 57 magtanvendelser i 2022 til 10 i 2023.

Magtanvendelserne på Baunegård var i 2022 centreret om primært én ung. I løbet af foråret 2022, blev det vurderet, at den unge ikke længere var omfattet af målgruppen på Baunegård, grundet omfattende psykiatriske problemstillinger. Den unge fik derfor tildelt et andet botilbud, som havde erfaring med netop denne målgruppe og som kunne fortsætte ud over det 18. år, så der kunne undgås flere skift. Herefter faldt antallet af magtanvendelser brat på Baunegård. CBH har oplevet et fald i magtanvendelser, som ikke kun relaterer sig fraflytningen af den enkelte unge, men også de øvrige børn, hvor den unges adfærd havde en afsmittende effekt på de andre børns adfærd. De øvrige børn spejlede og kopierede den unges adfærd.

Nærumgård

Nærumgård er en åben døgninstitution for børn og unge i alderen 6-18 år med mental retardering, autisme og andre følgediagnoser.

Der bor 14 børn fordelt på to afdelinger på Nærumgård. Nærumgård tegner sig for den største stigning fra 12 magtanvendelser i 2022 til 27 i 2023.

Børn og unge på Nærumgård har alle udfordringer med at kommunikere deres behov, da de alle har et begrænset verbalt sprog, og derfor kommunikerer på alternativ vis. Traditionelt har Nærumgård tegnet sig for en stor del af CBH's magtanvendelser, hvilket kan forklares med målgruppens verbale kommunikative vanskeligheder. Når medarbejderne har svært ved at forstå, hvordan barnet har det, eller hvad barnet ønsker, kan det lede til frustration og voldsom adfærd hos barnet.

Nærumgård arbejder derfor med at se børnenes adfærd som deres måde at kommunikere på. Medarbejderne har kunnet sætte ind med kompenserende tiltag ved struktureret at tolke børnenes adfærd, og medarbejderne er blevet mere opmærksomme på børnenes tegn og udtryk ved systematisk at drøfte børnenes adfærd og opstille hypoteser, og de kan dermed reagere proaktivt i en situation, som måske tidligere ville være endt i konfliktsituation og magtanvendelse.

Når man alligevel ser, at to børn tegner sig for over halvdelen af alle udførte magtanvendelser på Nærumgård, kan det skyldes flere faktorer. Ofte ser CBH en stigning i magtanvendelser i netop denne gruppe børn, når de samtidig oplever, at børnene i en periode mistrives af den ene eller anden grund fx, hvis der er ændringer i skolen, samvær, der flytter et nyt barn ind, eller de er ved at blive syge. Der ligger derfor et vigtigt arbejde i at tolke, og forstå, hvorfor et barn i en given periode udviser en særlig adfærd.

Øvrige magtanvendelser

I 2023 er der foretaget 17 magtanvendelser, der falder uden for Voksenansvarsloven.

I 9 tilfælde er magtanvendelserne foretaget i aflastningen, og i alle disse tilfælde har barnet eller den unge været til fare for sig selv eller andre.

CBH driver fire aflastningsafdelinger. På disse afdelinger er der en stor bevidsthed om, at der ikke er lovhjemmel til at udføre magtanvendelser på aflastningstilbud, og der arbejdes kontinuerligt med at undgå magtanvendelser. Målgruppen er dog sammenlignelig med de børn og unge, der bor på CBH's døgninstitutioner. På grund af børnenes funktionsniveau, er det derfor svært helt at undgå, at der opstår situationer, hvor barnet er til fare for sig selv eller andre, og medarbejderen kan derfor være nødsaget til at udføre en magtanvendelse.

Der er foretaget 2 magtanvendelser på en ung, der var fyldt 18 år. Tilbuddet havde dispensation til, at den unge kunne blive boende på Nærumgård frem til, at det modtagende voksentilbud var klar. Da den unge var over 18 år, og derfor ikke omfattet af målgruppen for Voksenansvarsloven, er magtanvendelserne kategoriseret som

'magtanvendelse i øvrigt'. De resterende 6 'magtanvendelser i øvrigt', er magtanvendelser, hvor ledelsen har vurderet, at magtanvendelsen ikke var bydende nødvendig, enten fordi barnet ikke var til fare for sig selv eller andre, eller fordi der var andre pædagogiske greb, der kunne have været benyttet.

Voksne med psykiske lidelser

Det samlede antal magtanvendelser i socialpsykiatrien er faldet fra 44 magtanvendelser i 2022 til 35 magtanvendelser i 2023. Der kan være flere årsager til, at der er sket et fald i antallet af indberettede magtanvendelser.

I socialpsykiatrien er der et løbende fokus på, at magtanvendelse så vidt muligt skal undgås. Der er således generelt stor opmærksomhed på at benytte den konfliktnedtrappende metode Low Arousal 2 (LA2). LA2 er en metode, hvor medarbejder og borger igennem reflekterende samtaler arbejder sammen om at forebygge og håndtere udfordrende adfærd og lære af eventuelle konfliktfyldte episoder.

Derudover har der på nogle botilbud tidligere været en misforstået praksis i forhold til, hvornår der kan ske indlåsning i borgers bolig uden samtykke fra borgeren. Gennem sparring med tilbudsledere og undervisning om magtanvendelsesreglerne har der været fokus på at ændre praksis til, at indlåsning alene må ske, hvis der er tale om, at personalet er alvorlig bekymret for borgers helbred/liv og at alle andre mulige tiltag for at komme i kontakt med borger er udtømte.

Dertil har der i socialpsykiatrien været fokus på, at nødvendige magtanvendelser gennemføres, registreres og indberettes korrekt. I den forbindelse har der i 2023 - ligesom i 2022 - fra Fælles Faglig Stab i socialpsykiatrien været en selvstændig opmærksomhed på, om overgangen til fagsystemet DOMUS, og den i den forbindelse ændrede arbejdsgang, kan have indvirkning på antallet af indberetninger. Gennemgang af arbejdsgangen har derfor været en del af undervisningen i magtanvendelsesreglerne, som Staben i Borgercenter Voksne og Fælles Faglig Stab i socialpsykiatrien i 2023 har udbudt til ledere og nøglemedarbejdere i socialpsykiatrien.

Det bemærkes, at der i hygiejnesituationer fortsat er opmærksomhed på, om der sker en underregistrering. Der har i 2023 ikke været registeret og indberettet sådanne magtanvendelser. Der vil fra centerstabene fortsat i 2024 være en skærpet opmærksomhed på at oplyse og informere tilbuddene om reglerne.

Botilbud med stor stigning eller fald i antal magtanvendelser

Tranehavegård

Tranehavegård er et botilbud til borgere, som udover psykiske udfordringer kan have helbredsmæssige-, beskæftigelsesmæssige- og/eller sociale udfordringer. Nogle borgere kan have brug af rusmidler. Der er 44 pladser. Tranehavegård havde ingen magtanvendelser i 2022 modsat fem i 2023, som alle er foretaget inden for samme måned. Det skyldtes, at en borgers misbrug eskalerede i denne måned, hvilket medførte, at borger blev tiltagende dårlig.

Oriente

Oriente er et botilbud for psykisk sårbare borgere i alderen 20-35 år. Der er plads til i alt 11 borgere. Oriente havde 12 magtanvendelser i 2022. Der er siden da sket et markant fald i magtanvendelser, eftersom der i 2023 ikke har været nogle magtanvendelser på tilbuddet. I 2022 var der tale om indlåsninger i borgers bolig, hvilket beroede på en misforstået praksis. Praksis blev ændret i 2022, og der blev i den forbindelse indhentet samtykke fra beboerne til indlåsning i deres boliger ved bekymring fra personalet.

Griffenfeldsgade

Griffenfeldsgade er et botilbud for borgere i alderen 18-30 år, som lider af spiseforstyrrelser og/eller personlighedsforstyrrelser, hvoraf nogle også kan være suicidale. Der er 11 pladser. Griffenfeldsgade havde syv magtanvendelser i 2023 mod én magtanvendelse i 2022. Alle syv indberetninger er fordelt på to borgere.

Borgervænget

Borgervænget havde i 2023 et fald i magtanvendelser til én indberettet magtanvendelse mod seks magtanvendelser i 2022, hvilket skyldes fraflytning af en borger, der ikke var i målgruppen for tilbuddet.

Borgervænget er et døgnbemandet botilbud for borgere med psykisk sårbarhed i alderen 18-30 år. Der er 37 pladser.

Øvrige magtanvendelser

Der er i socialpsykiatrien blevet registreret 23 øvrige magtanvendelser i 2023, hvoraf 15 er foretaget uden hjemmel, og otte er foretaget i nødret efter straffelovens § 14.

Størstedelen af indberetningerne der falder uden for servicelovens kapitel 24, omhandler indlåsninger i borgerens bolig. De fleste indlåsninger er sket på baggrund af bekymring for borgeren eller en tidligere misforstået praksis om, at man – uden undtagelse – skal se borgeren indenfor 24 timer. Af den grund, lever ikke alle indlåsninger op til forudsætningerne for at kunne begrunde indgrebet som værende foretaget i nødret/nødværge. Der er derfor tale om indgreb foretaget uden lovhjemmel.

Som tidligere beskrevet, er der fra centerstabene i socialpsykiatrien en konstant opmærksomhed på denne tidligere misforståede praksis vedr. indlåsninger, som medfører disse magtanvendelser uden hjemmel. Der ses således et fald i indgreb foretaget uden hjemmel i 2023 til 15 mod 31 i 2022.

De magtanvendelser der er sket i nødret, har i 2023 i alle otte tilfælde været foretaget for at forhindre selvmord.

Udsatte voksne

Antallet af magtanvendelser i Center for Udsatte Voksne og Familier (CUVF) er i 2023 faldet procentuelt markant i forhold til 2022 (fra 8 til 3 hændelser) og er dermed tilbage på samme niveau som i 2021.

Centeret melder, at udviklingen skal ses i sammenhæng med, at personalet på alle tilbud er trænet i Low Arousal. Dertil giver alle hændelser anledning til refleksion og bruges i læringsøjemed på de

enkelte tilbud, for at finde veje til at håndtere vanskelige situationer uden brug af magt.

Botilbud med stor stigning eller fald i antal magtanvendelser

Sundholm Pleje

Sundholm Pleje har i 2023 ikke haft magtanvendelser, modsat fire i 2022, som udgjorde halvdelen af de 8 magtanvendelser i centeret i 2022. Sundholm Pleje har 51 pladser.

Der har på Sundholms Pleje, som på andre tilbud, været stort fokus på at bruge magtanvendelser læringsmæssigt bl.a. via deres personalemøder for at undgå brugen af magtanvendelse i fremtiden.

Herbergscenteret Sundholm

Herbergscenteret Sundholm har i 2023 haft to øvrige magtanvendelser som uddybes i afsnittet nedenfor om øvrige magtanvendelser.

E-Huset

E-huset har i 2023 haft én magtanvendelse, som var en forhåndsgodkendt kortvarig fastholdelse i en personlig hygiejnesituation. E-huset er et botilbud for borgere, som har både psykiske og fysiske udfordringer som følge af et stort og langvarigt alkoholforbrug. Der er 48 pladser.

Øvrige magtanvendelser

Der er i CUVF blevet registreret to øvrige magtanvendelser i 2023. Der har været ét tilfælde af magtanvendelse uden hjemmel i lovgivningen (serviceloven og straffeloven), hvilket CUVF havde for første gang i 2022, hvor de havde fire tilfælde. Derudover har der været ét tilfælde af magtanvendelse i nødret efter straffelovens § 14. Det lave antal af magtanvendelser som nødret eller nødværge skal ligesom sidste år ses i lyset af, at centeret er blevet bedre til at kategorisere hændelserne og vurdere, hvor grænsen går for, at en hændelse korrekt kan kategoriseres som nødret eller nødværge. Denne type sager arbejdes der med lokalt, for at gøre personalet bedre til at aflæse opkørte situationer og søge væk inden situationer udvikler sig.

Udsatte børn og unge

I Borgercenter Børn og Unge ses en stigning på 59 magtanvendelser fra 729 i 2022 til 788 magtanvendelser i 2023.

Der ses en stigning i antallet af magtanvendelser for 7 ud af 17 institutioner, mens der for de resterende institutioner enten er sket et fald eller er samme antal som året før. Der er samtidig sket et fald i antallet af børn og unge, som der er foretaget magtanvendelse over for. I 2022 blev der foretaget magtanvendelser overfor 148 børn og unge, mens magtanvendelserne for 2023 fordeler sig på 129 børn og unge.

To døgninstitutioner har haft reelle stigninger, herunder den sikrede institution Sønderbro og den delvis lukkede døgninstitution Skodsborg, mens der på døgninstitutionen VIFU Døgn ses et fald i antallet af magtanvendelser.

Årsagerne til nævnte institutioners udvikling i antal magtanvendelser vil blive uddybet nedenfor. Ligeledes beskrives forhold vedr. en

magtanvendelser hos institutionen Villa Frederik, samt et fald i antallet af magtanvendelser på Nexus. Det bemærkes, at der er sket tilsvarende fald hos eksempelvis Frederikshøj og Solbakken, hvilket ikke vil blive udfoldet yderligere her, da disse ikke er under voksenansvarsloven men folkeskoleloven.

Der er på tværs af BBU en målsætning om at reducere især antallet af fysiske magtanvendelser. For at opnå det er der fokus på opfølgning på og læring af magtanvendelser samt forebyggelse af forråelse. Yderligere er fokus på kompetenceudvikling ift. forebyggelse, håndtering og dokumentation af magtanvendelser. Der afholdes bl.a. løbende undervisning i og/eller dialog på institutionerne om forebyggelse og håndtering af magtanvendelser samt korrekt registrering af magtanvendelserne.

Botilbud med stor stigning eller fald i antal magtanvendelser

Sønderbro

Antallet af magtanvendelser på Sønderbro er steget fra 314 indberettede magtanvendelser i 2022 til 432 magtanvendelser i 2023. Dette er en stigning på 118 indberetninger. Sønderbro er en sikret institution under Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge (CUKU) for anbragte unge i alderen 14-18 år. Der er i alt 18 pladser på tilbuddet.

Stigningen ses i antallet af fysiske magtanvendelser, hvor tallet er steget fra 105 i 2022 fordelt på 29 unge til 144 i 2023 fordelt på 32 unge, samt i antallet af kropsvisitationer i form af undersøgelse af kroppens overflader og undersøgelser i form af klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko samt aftagning af overtøj, hovedbeklædning og sko, hvor antallet er steget fra 204 i 2022 til 265 i 2023.

Sønderbro henviser til, at stigningen i antallet af rumundersøgelser har sammenhæng til et øget antal af sociale anbringelser: Disse unge indgår hyppigere i aktiviteter uden for institutionen samt har tilladelse til besøg udefra, modsat de fleste unge i varetægtssurrogat, hvilket øger behov for undersøgelser for at forebygge og sikre mod indsmugling af fx genstande, der kan bruges til selvskade og ulovlige genstande. Det bemærkes, at forvaltningen er bekymret over udviklingen i antallet af magtanvendelser på Sønderbro. Sønderbro vil indgå i drøftelsen om de sikrede institutioner, som udvalget skal behandle den 9. oktober 2024.

Derudover drejer stigningen i de fysiske magtanvendelser sig desuden om et højt antal magtanvendelser på få unge, som har haft en særlig adfærd, som har nødvendiggjort behov for indgreb for at beskytte den unge selv, andre unge eller medarbejdere. Sønderbro fortæller yderligere, at de oplever en stigning i magtanvendelser tidligt i anbringelsesforløbene og konkret i indskrivningsforløbene. Dette skyldes, at de unge, der indskrives, har haft store udfordringer med udadreagerende adfærd, har haft misbrugende eller selvskadende adfærd ved indskrivning, som kræver en særlig indsats. Sønderbro har samtidig oplevet en nedgang i indgreb, der sker senere i løbet af de ovennævnte unges fortsatte anbringelse.

Stigningen i magtanvendelser i indskrivningsperioden ses særligt ved akutte anbringelser og/eller anbringelser, som har snitflader til psykiatrien. Sønderbro oplever en stigning i anbringelser af unge, der

enten er udskrevet fra psykiatrien eller som er for dårlige til at være i deres almindelige boform, men hvor psykiatrien ikke vurderer, at de bør indlægges. Det er hos disse unge, som oftest falder imellem to systemer, at Borgercenter Børn og Unge ser en stor del af den stigning, som der har været i 2023 for de fysiske magtanvendelser. Der er her både tale om unge fra Københavns Kommune og unge fra andre kommuner. Sønderbro oplyser, at ungesammensætningen på afdelingerne har betydning for arbejdet med at nedsætte magtanvendelser, og derfor er Sønderbro i gang med at specialisere en af afdelingerne på Sønderbro til at varetage en differentieret indsats overfor de socialanbragte børn og unge.

Specialinstitutionen Skodsborg

Der ses også en stigning i antallet af magtanvendelser på Specialinstitutionen Skodsborg. Specialinstitutionen Skodsborg er et døgntilbud målrettet unge i alderen 13-18 år. Der er i alt seks pladser, herunder tre delvis lukkede pladser. Døgninstitutionen hører til Center for Socialpædagogik og Psykiatri (CSP).

Der ses en stigning i antallet af magtanvendelser på 47 fra 28 magtanvendelser i 2022 til 75 magtanvendelser i 2023.

Blandt årsagerne til stigningen i antallet af magtanvendelser peger Skodsborg bl.a. på en ændring i adfærden i ungegruppen. Den ungegruppe, der var anbragt på Skodsborg i 2022, var mindre udadreagerende, var mindre misbrugende og havde færre rømninger, end ungegruppen, der er anbragt på Skodsborg i 2023. Derudover er der en stigning i antallet af unge, der er indskrevet på delvist lukket anbringelsesgrundlag fra 2022 til 2023. Der ses samtidig en stigning i antallet af unge med selvskadende adfærd, hvorfor et øget antal af rumundersøgelser har været nødvendigt.

Villa Frederik

Institutionen Villa Frederik er et tilbud for døgnanbringelse og behandling for børn og unge i alderen 6-14 år, som har socioemotionelle-, adfærdsmæssige- eller psykiatriske udfordringer. Som udgangspunkt er børnene kognitivt inden for normalområdet. Tilbuddet åbnede i maj 2023 under Center for Socialpædagogik og Psykiatri og har ti pladser.

Villa Frederik havde i 2023 i alt 44 magtanvendelser. 28 af disse fandt sted i oktober, hvor Villa Frederik jf. fredagsmail d. 2. februar 2024 befandt sig i en særlig situation.

VIFU Døgn

I 2023 ses særligt et fald i antal magtanvendelser på døgninstitutionen VIFU Døgn. VIFU Døgn er et døgntilbud målrettet udsatte unge i alderen 14-18 år, samt for unge der modtager efterværn op til det 23. år og har 17 pladser. VIFU Døgn hører under Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge (CUKU).

På VIFU Døgn ses et fald i antallet af magtanvendelser på 57 fra 118 i 2022 til 61 i 2023.

Blandt årsagerne til faldet i antallet af magtanvendelser peger VIFU Døgn blandt andet på en ændring i ungegruppen fra 2022 til 2023. De unge anbragt på VIFU Døgn i 2023 er enten mindre - eller ikke-

misbrugende, hvilket gør, at særligt antallet af rumundersøgelser er faldet.

Nexus

I 2023 ses et fald i antal magtanvendelser på døgninstitutionen Nexus.

Nexus er en døgninstitution målrettet udsatte unge i alderen 14-18 år og har 14 pladser, hvoraf nogle af pladserne er delvis lukkede. Nexus hører under Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge.

På Nexus er antallet af magtanvendelser faldet fra 90 magtanvendelser i 2022 til 67 magtanvendelser i 2023. Det er et fald på 23 magtanvendelser. Faldet ses ift. flere typer af magtanvendelser, herunder særligt ift. antallet af undersøgelse af person og / eller opholdsrum ved bestemte grunde til mistanke samt antallet af fysiske magtanvendelser.

Blandt årsagerne til faldet i antallet af magtanvendelser oplyser Nexus, at der er et vedvarende fokus på fagligt at opkvalificere medarbejderne med pædagogiske metoder til at forebygge magtanvendelser. Alle magtanvendelser bliver drøftet i personalegruppen med henblik på at skabe refleksion over, hvordan en magtanvendelse kunne være undgået, og/eller ske mest skånsomt.

Øvrige magtanvendelser

Der har været 41 øvrige magtanvendelser i 2023, hvilket er et fald på 58 siden 2022. 38 af disse magtanvendelser vedrører episoder, som det er nødvendigt at registrere under nødværge eller nødret efter straffeloven, da de er foretaget på dagbehandlingsinstitutioner. Kendetegnet for dagbehandlingsinstitutionerne er, at de ikke har adgang til at foretage magtanvendelser efter voksenansvarsloven, men kun efter straffeloven (herunder nødværge og nødret) (jf. folkeskoleloven).

Derudover har der været tre øvrige magtanvendelser, der ikke har haft hjemmel i nogen lovgivning, og derfor ikke er tilladte. Disse magtanvendelser dækker i 2023 over ét tilfælde, hvor et barns genstande er blevet fjernet fra værelset uden hjemmel og ét tilfælde af nødværge i en situation, hvor et barn blev vurderet selvmordstruet samt et tilfælde, hvor en ung fremstod truende over for personalet.